ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ
КАРАРЫ

«Халык сәнгать һөнәрләре турында» 557-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты хакында

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы КАРАР БИРӘ:

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары А.Р. Зарипов, Л.Н. Рыбакова, М.Х. Сәлахов тарафыннан кертелгән «Халык сәнгать һөнәрләре турында» 557-6 номерлы Татарстан Республикасы законы проектын беренче укылышта кабул итәргә.

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы Рәисе Ф.Х. Мөхәммәтшин

Казан шәһәре,
2024 елның 6 июне
№ 2516-VI ДС

Проект
Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы депутатлары
тарафыннан кертелә

«Халык сәнгать һөнәрләре турында»

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

1 статья. **Әлеге Законның җайга салу предметы**

1. Әлеге Закон Татарстан Республикасы территориясендә халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне җайга сала.
2. Гражданнар һәм теләсә кайсы оештыру-хокукый рәвешләрендәге һәм милек рәвешләрендәге юридик затлар халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге мөнәсәбәтләрдә катнашучылар булалар.

2 статья. **Халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне хокукый җайга салу**

Халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне хокукый җайга салу Россия Федерациясе Конституциясе, Татарстан Республикасы Конституциясе, «Мәдәният турында Россия Федерациясе законнары нигезләре» 1992 елның 9 октябрендәге 3612-1 номерлы Россия Федерациясе законы нигезләмәләренә таяна һәм «Халык сәнгать һөнәрләре турында» 1999 елның 6 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – Федераль закон), башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең бүтән норматив хокукый актлары, әлеге Закон һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукый актлары белән гамәлгә ашырыла.

3 статья. **Төп төшенчәләр**

1. Әлеге Закон максатларында Татарстан Республикасы халык сәнгать һөнәрләре осталары реестры (алга таба – Осталар реестры) дигәндә үз эшчәнлеген индивидуаль эшкуар йә «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик зат буларак гамәлгә ашыручы халык сәнгать һөнәрләре осталары турында белешмәләр булган мәгълүмат системасы аңлашыла.
2. Әлеге Законда кулланыла торган башка төшенчәләр Федераль законда билгеләнгән мәгънәләрендә кулланыла.

4 статья. **Халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләре**

1. Халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге мөнәсәбәтләрне законнар белән җайга салу;

2) халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге Татарстан Республикасы законнары үтәлешен тикшереп торуны гамәлгә ашыру;

3) Россия Федерациясе законнарында һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

2. Халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә норматив хокукый актлар чыгару;

2) халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге чаралар булган Татарстан Республикасы дәүләт программаларын раслау;

3) халык сәнгать һөнәрләренә (исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан раслана торган халык сәнгать һөнәрләре оешмаларыннан тыш) ярдәм күрсәтү;

4) Татарстан Республикасы территориясендә әзерләнә торган эшләнмәләрне халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләренә кертү тәртибен раслау;

5) Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы турындагы нигезләмәне раслау;

6) халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннарын билгеләү;

7) Россия Федерациясе законнарында һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

3. Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенең халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге вәкаләтле органы (алга таба – вәкаләтле орган) вәкаләтләренә түбәндәгеләр керә:

1) Татарстан Республикасы территориясендә халык сәнгать һөнәрләрен саклау, яңарту һәм үстерү чараларын күрү;

2) Осталар реестры булдыру һәм аны алып бару тәртибе, халык сәнгать һөнәрләре осталарын Осталар реестрына кертү турында карар кабул итү тәртибе һәм аларны Осталар реестрыннан чыгару тәртибе булган Осталар реестры хакындагы нигезләмәне раслау;

3) халык сәнгать һөнәрләре осталарын Осталар реестрына кертү турында карар һәм аларны Осталар реестрыннан чыгару хакында карар кабул итү;

4) халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә мәгълүмат системаларын алып баруны, шул исәптән вәкаләтле орган буйсынуындагы оешмаларны җәлеп итеп, тәэмин итү;

5) халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннары дәүләт реестрына, танылган сәнгать байлыгының халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләре үрнәкләре дәүләт реестрына белешмәләр җибәрү;

6) халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләре үрнәкләрен аларны танылган сәнгать байлыгының халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләре үрнәкләре буларак теркәү максатларында Халык сәнгать һөнәрләре федераль эксперт советына тапшыру;

7) Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы составын формалаштыру һәм раслау;

8) Россия Федерациясе законнарында һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыру.

4. Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары түбәндәгеләрне күрсәтергә хокуклы:

1) исемлеге Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан раслана торган халык сәнгать һөнәрләре оешмаларына ярдәмне;

2) Осталар реестрына алар турында белешмәләр кертелгән халык сәнгать һөнәрләре осталарына финанс ярдәмен, мәгълүмати, консультатив ярдәмне, оештыру ярдәмен һәм Россия Федерациясе законнарында һәм Татарстан Республикасы законнарында каралган башка ярдәм чараларын.

5 статья. **Халык сәнгать һөнәрләрен саклауда, яңартуда һәм үстерүдә җирле үзидарә органнарының катнашуы**

1. Шәһәр җирлеге, муниципаль район, шәһәр округы җирле үзидарә органнары тиешенчә шәһәр җирлегендә, муниципаль районда, шәһәр округында халык сәнгать һөнәрләрен саклауда, яңартуда һәм үстерүдә катнаша.
2. Шәһәр җирлеге, муниципаль район, шәһәр округы җирле үзидарә органнары Осталар реестрына алар турында белешмәләр кертелгән халык сәнгать һөнәрләре осталарына финанс ярдәмен, мәгълүмати, консультатив ярдәмне, оештыру ярдәмен һәм Россия Федерациясе законнарында һәм Татарстан Республикасы законнарында, муниципаль берәмлекләр уставларында каралган башка ярдәм чараларын күрсәтергә хокуклы.

6 статья. **Халык сәнгать һөнәрләре оешмалары**

1. Халык сәнгать һөнәрләре оешмаларының төп бурычы халык сәнгать һөнәрләре традицияләрен саклаудан, яңартудан һәм үстерүдән гыйбарәт.
2. Федераль дәүләт статистика күзәтүе белешмәләре буенча узган елда халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләре үзләре тарафыннан җитештереп җибәрелгән (җибәреп тору яисә башкача сату йә алмаштыру юлы белән реализацияләнергә тиешле) товарлар (үз көчләре белән башкарылган эшләр, күрсәтелгән хезмәтләр) күләмендә кимендә 50 процентны тәшкил иткән теләсә кайсы оештыру-хокукый рәвешләрендәге һәм милек рәвешләрендәге оешма (юридик зат) халык сәнгать һөнәрләре оешмасы була.
3. Үз эшчәнлеген Татарстан Республикасы территориясендә гамәлгә ашыручы халык сәнгать һөнәрләре оешмалары турында белешмәләр ачык рәвештә таныша алу мөмкинлеге белән вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

7 статья. **Халык сәнгать һөнәре остасы**

1. Халык сәнгать һөнәре остасы үз эшчәнлеген юридик зат йә индивидуаль эшкуар белән төзелгән хезмәт шартнамәсе яисә граждан-хокук шартнамәсе шартларында гамәлгә ашырырга хокуклы.

2. Халык сәнгать һөнәре остасы үз эшчәнлеген индивидуаль эшкуар буларак гамәлгә ашырырга хокуклы.

3. Халык сәнгать һөнәре остасы үз эшчәнлеген «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик зат буларак, Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алып, гамәлгә ашырырга хокуклы.

4. Үз эшчәнлеген индивидуаль эшкуар йә «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик зат буларак гамәлгә ашыручы халык сәнгать һөнәрләре осталары турында белешмәләр Осталар реестрына кертелә.

5. Осталар реестрындагы белешмәләр (таныша алу мөмкинлеге Россия Федерациясе законнары белән чикләнгән белешмәләрдән тыш) ачык рәвештә таныша алу мөмкинлеге белән вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

8 статья. **Татарстан Республикасы территориясендә әзерләнә торган эшләнмәләрне халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләренә кертү**

1. Татарстан Республикасы территориясендә әзерләнә торган эшләнмәләрне халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләренә кертү халык сәнгать һөнәрләренең тапшырылган типлаштырылган үрнәкләрен һәм уникаль эшләнмәләрен карау нәтиҗәләре буенча Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы тарафыннан кабул ителә торган карар нигезендә гамәлгә ашырыла. Мондый карар Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә торган тәртиптә расланучы халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләрен җитештерү төрләре һәм аларның төркемнәре исемлеге нигезендә кабул ителә.

2. Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советының эшләнмәләрне халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләренә кертү мәсьәләләре буенча кабул ителә торган карары (мондый карарда булган һәм таныша алу мөмкинлеге Россия Федерациясе законнары белән чикләнгән белешмәләрдән тыш) ачык рәвештә таныша алу мөмкинлеге белән вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

9 статья. **Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы**

1. Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы үз эшчәнлеген Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан раслана торган халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы турындагы типлаштырылган нигезләмәгә таянып Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты раслый торган Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы хакындагы нигезләмә нигезендә гамәлгә ашыра.

2. Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы эшләнмәләрне карау нәтиҗәләре буенча түбәндәгеләрне башкара:

1) аларны халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләренә кертү турында карар кабул итә;

2) халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге эшчәнлекне экспертлар тарафыннан тәэмин итүне гамәлгә ашыра;

3) халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләре үрнәкләрен аларны танылган сәнгать байлыгының халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләре үрнәкләре буларак теркәү максатларында Халык сәнгать һөнәрләре федераль эксперт советына җибәрү турында карар кабул итә;

4) Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы турындагы нигезләмәдә билгеләнгән башка функцияләрне үти.

10 статья. **Халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннары**

1. Халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннары Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннарын билгеләү кагыйдәләре һәм Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы раслаган халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләрен җитештерү төрләре һәм аларның төркемнәре исемлеге нигезендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә.

2. Татарстан Республикасында халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннары турында белешмәләр (таныша алу мөмкинлеге Россия Федерациясе законнары белән чикләнгән белешмәләрдән тыш) ачык рәвештә таныша алу мөмкинлеге белән вәкаләтле органның «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында урнаштырыла.

3. Татарстан Республикасында халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннары турында белешмәләр халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннары дәүләт реестрына кертелергә тиеш, аны формалаштыру һәм алып бару тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнә.

11 статья. **Татарстан Республикасы аерым закон актларының (закон актлары нигезләмәләренең) үз көчен югалтуын тану**

Түбәндәгеләрне үз көчен югалткан дип танырга:

1) «Халык сәнгать һөнәрләре һәм кәсепләре турында» 2005 елның 12 гыйнварындагы 3-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Югары Советы Җыелма басмасы, 2005, № 1 (I өлеш);

2) «Халык сәнгать һөнәрләре һәм кәсепләре турында» Татарстан Республикасы Законының 6 статьясына үзгәреш кертү хакында» 2006 елның 17 февралендәге 13-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Югары Советы Җыелма басмасы, 2006, № 2 (I өлеш);

3) «Халык сәнгать һөнәрләре һәм кәсепләре турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2010 елның 31 мартындагы 14-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Югары Советы Җыелма басмасы, 2010, № 3);

4) «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2014 елның 12 июнендәге 53-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 16 статьясын (Татарстан Югары Советы Җыелма басмасы, 2014, № 6 (II өлеш);

5) «Халык сәнгать һөнәрләре һәм кәсепләре турында» Татарстан Республикасы Законының 4 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2018 елның 5 мартындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Республикасы законнар җыелмасы, 2018, № 22 (I өлеш).

12 статья. **Әлеге Законның үз көченә керүе**

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Рәисе

«Халык сәнгать һөнәрләре турында»
Татарстан Республикасы законы проектына
АҢЛАТМА

Әлеге закон проекты «Халык сәнгать һөнәрләре турында» Федераль законга үзгәрешләр кертү хакында» 2023 елның 12 декабрендәге 585-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – Федераль закон) кабул ителүгә бәйле рәвештә «Халык сәнгать һөнәрләре һәм кәсепләре турында» 2005 елның 12 гыйнварындагы 3-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нормаларын федераль законнарга туры китерү максатларында әзерләнде.

Законны асылда яңадан эшләүне таләп итә һәм аның аерым структур берәмлекләрен яңа редакциядә бәян итү белән генә чикләнү мөмкинлеге бирми торган кирәкле үзгәрешләрнең күплегенә бәйле рәвештә, «Халык сәнгать һөнәрләре турында» яңа Татарстан Республикасы законы проекты тәкъдим ителә.

Закон проекты Федераль закон нигезендә халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә хокукый нигезләрне формалаштыруга, халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге эшчәнлектә катнашучылар исемлеген киңәйтүгә юнәлдерелгән.

Закон проекты белән халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннарын халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннары дәүләт реестрында теркәү процедурасы кертелә, ул Татарстан Республикасы норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган әлеге урыннарның тулы һәм структурлаштырылган исәбен алып бару мөмкинлеге бирәчәк.

Закон проекты белән шулай ук Халык сәнгать һөнәрләре сәнгать-эксперт советы тарафыннан халык сәнгать һөнәрләре тармагы субъектларының эшчәнлеген һәм Татарстан Республикасы башкарма хакимият органнары халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә кабул итә торган карарларны тәэмин итүнең гамәлдәге тәҗрибәсе беркетелә.

«Халык сәнгать һөнәрләре турында»
Татарстан Республикасы законы кабул ителүгә бәйле рәвештә үз көчен югалткан дип танылырга, туктатылып торырга, үзгәртелергә яисә кабул ителергә тиешле Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары
ИСЕМЛЕГЕ

«Халык сәнгать һөнәрләре турында» Татарстан Республикасы законын кабул итү түбәндәге Татарстан Республикасы норматив хокукый актларына тиешле үзгәрешләр кертүне таләп итәчәк:

«Татарстан Республикасы Мәдәният министрлыгы мәсьәләләре» 2005 елның 18 августындагы 409 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарына;

«2023 елга кадәр Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү стратегиясен раслау турында» 2021 елның 17 маендагы 344 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарына;

«Халык сәнгать һөнәрләре Татарстан Республикасы сәнгать-эксперт советы төзү турында» 2000 елның 5 июлендәге 472 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарына;

«Татарстан Республикасы территориясендә халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннарын билгеләү турында» 2010 елның 12 мартындагы 130 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарына;

«Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 елның 16 декабрендәге 997 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарына;

«Татарстан Республикасында дәүләт милли сәясәтен гамәлгә ашыру» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 елның 18 декабрендәге 1006 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карарына.

Моннан тыш, Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнарының законга караган түбәндәге норматив хокукый актларын кабул итү таләп ителәчәк:

халык сәнгать һөнәрләренең традицион яшәп килгән урыннарын билгеләү тәртибен раслау турында;

Татарстан Республикасы территориясендә әзерләнә торган эшләнмәләрне халык сәнгать һөнәрләре эшләнмәләренә кертү тәртибен раслау хакында;

Татарстан Республикасы халык сәнгать һөнәрләре осталары реестры (алга таба – Осталар реестры) турындагы нигезләмәне раслау хакында, анда Осталар реестры булдыру һәм аны алып бару тәртибе, халык сәнгать һөнәрләре осталарын Осталар реестрына кертү турында карар кабул итү тәртибе һәм аларны Осталар реестрыннан чыгару тәртибе була;

халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә мәгълүмат системаларын алып бару хакында.

«Халык сәнгать һөнәрләре турында»
Татарстан Республикасы законы проектына финанс-икътисадый нигезләү

«Халык сәнгать һөнәрләре турында» Татарстан Республикасы законын кабул итү Татарстан Республикасы бюджетыннан өстәмә акчалар бүлеп бирүне таләп итми.

Әлеге закон чараларын гамәлгә ашыруга акчалар «Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасын раслау турында» 2013 елның 16 декабрендәге 997 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән расланган «Татарстан Республикасы мәдәниятен үстерү» Татарстан Республикасы дәүләт программасында, «Халык иҗатына ярдәм итү һәм халык сәнгать һөнәрләрен үстерү өчен шартлар тудыру» процесс чаралары комплексы кысаларында каралган.

Халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендә кече һәм урта эшкуарлык субъектларына ярдәм итү «Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына һәм «Һөнәри керемгә салым» махсус салым режимын кулланучы физик затларга ярдәм итүгә халык сәнгать һөнәрләре өлкәсендәге Татарстан Республикасы Хөкүмәте грантларын бирү тәртибен раслау турында» 2015 елның 25 маендагы 368 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары (2023 елның 28 августындагы 1027 номерлы Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары редакциясендә) нигезендә гамәлгә ашырыла.